

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló” a vobis institutum ad cat olicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló” cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. március 6-án.)

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felölös szerkesztő:
BILKE FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohánytözsédkben.

Küzdelem a nemzetköziséggel.

Ezen a címen adta be *Rubinc* Gyula hatalmas előadói javaslatát az O. M. G. E.-nak egyik legutóbbi ülésében. Összegezve látjuk benne mindazokat az érdekes megfigyeléseket, melyeket Fejér-, Tolna-, Somogy- és Veszprém vármegyék gazdasági előadói a múlt évi arató és cseléd-sztrájk körül végeztek, -- élénk tartja részletes leírásban a sztrájk kitörésére vezető összes okokat s végül felsorolja a tennivalókat, melyek a kormányra és gazdatársadalomra várnak!

Kiragadom ebből a hatalmas koncepciója javaslatból ana kötelességeket -- melyek a nemzetköziséggel való küzdelemben a magyar gazdatársadalomra várnak. A mostani politikai sivár helyzetben ugyanis hiába beszélnek arról, mik volnának a kormánynak, a törvényhozásnak, közigazgatásnak, vagy az ügyészségnek kötelességei! Kormány, melyik a szociális néppolitikával nemcsak kacérkodni fog, de annak tartalmát kimeríteni komoly törekvése is lesz -- szó nélkül tudni fogja kötelességét!

Foglalkozni kívánunk a magyar gazdatársadalom szociális kötelességeivel (főleg, mert azt kell látnunk, hogy a magyar földesur csak akkor foglalkozik szociális politikával -- a mikor arra egy pár engadotlan arató vagy egy pár rakoncátlan cseléd rákényszeríti! Hát meg kell

győzni a magyar földesurat, hogy eddigi felfogását már többé fenn nem tarthassa saját létének a veszélyeztetése nélkül!

Szocialista földesurak kellene nekünk!

A ki élni, boldogulni és érvényesülni akar, az csatlakozni is fog mielőbb ahhoz a ma még kisdud csapatához mely a gazdasági életbe egy józan szocialis politikának az irányelveit fejezi be!

Melyek legyenek a szocialista földesurnak törekvései és kötelességei?

Első helyen tesszük fel a *szövetkezeti eszmének propagálását.*

Miért, miért nem, sajnálatos tény -- hogy a magyar földesur eddigelé nem tudta kellőképpen értékelni a szövetkezeti eszmében rejlő nagy dolgokat. Reszéről más okra rámutatni nem tudok, mint felsőbb szakoktatástügyünk hiányaira, mely a szövetkezeti eszmének gyakorlati keresztülvitelére utbaigazítást nem ad, úgy, hogy ha a magyar papság, pár ágilis jegyző és tanító ebben a dologban nem tesznek valamit, -- sehol se vagyunk.

Pedig mennyi sok pusztá, kis község, tanya van egymás mellett, melyek télviz idején valósággal ki vannak zárva a forgalomból. Miért ne lehetne egy-egy pusztán, vagy több pusztát egybehozva *fogyasztási vagy hitelszövetkezet* alakítani. A cselédség szükségleti cikkeihez olcsóbban

jut -- azokért nem kell messze elfáradnia -- s ha létezik egy hitelszövetkezet, abba összekaporgatott filléreit berakhatja. Nem lesz pazarló, nem fog könnyelműen adósságokat csinálni.

Nem kell arról sokat beszélünk, beszélnek azok a statisztikai adatok, melyeket a vidéki hitelszövetkezetek közzétesznek. A sok elkallódott fillér, melyet eddig haszontalan lim-lomért a házaló vitt el, a hitelszövetkezetek útján növelik a nemzeti vagyon alapítókéjét és hoválik, fejlesztik a népben a takarékosági hajlamot.

Tejszövetkezetek megalakítása pusztán, falun szinte magától értetődő dolog; akként azonban, hogy abba a cselédség marhaállománya mindenkor bevonassék. Vajjon mennyi termény megy veszendőbe, mert hiányzik az eszköze, a melynek útján átmehetne a nemzeti termelésbe.

A nép szellemi életének irányításában előjárának az *olvasó körök.*

Nagyon téved, ha valaki azt hiszi, hogy a földmunkás vagy cseléd, mivel erős testi munkával van terhelve, szellemiakkal nincs kedve foglalkozni. Nincs az a legnyomorultabb, legszegényebb földműves, vagy cselédház, a melyekben valamiféle *kalendarium* felfalálható nem volna. Megszerzi, megveszi pedig nem azért, mert abból kibongészheti az országos vásárokat, -- hanem mert rettenetesen szereti azokat az elbeszéléseket

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCAJA.

Utazás Tonkingba.

Irta s a Vizivárosi Kath. Kőr márc. 11-iki estélyén felolvasta

PÉNZES JÓZSEF,
okl. mérnök, volt francia legiónárius.
(Folytatás.)

Beérünk a színház utcájába. már hallatszik a fűlsüketítő nagy dob s a szereplő művészek éktelen sivalkodása. A szokatlan ázsiai hangok az utca derekáig csalogatnak bennünket; itt áll egy nagyobbacska épület, egyetlen keskeny kis bejárata ajtóval. Előtte néhány rizs-, sütemény-, gyümölcs és bagó áruló asszony várja a bevót, valamivel odább egy pár emberkomfortáblí ácsorog. Ez a színház, ülőhely 10, állóhely 5 fillér, tessék besétálni.

Körülbelül 150--160 négyzet méternyi helyiség ez, hol nézőtér, színpad, öltöző minden egy fedél alatt van, négy csupasz fal között. A színpad, mely egyuttal a zenekar elhelyezésére is szolgál, egy 20 négyzetméternyi, 70--80 cm. magas deszkadobogó, mely három oldalról szabad; közvetlen mögötte van a vörös függöny által imig-amugy eltakart ruhatár, mellette két oldalt az álló, előtte az ülőhelyek: 16 fapad 4--4 személyre. A színpad felett négy, a nézőtér oldalain három szomorú petroleum lámpa pislog. A bejárat mellett cukornádat és betel bagót árulnak. Ember ember hátán. Az asszonyok szerencsénkre otthon hagyták kókuszlevélből készült, kerek kalapjaikat, melyeknek a legkisebbje is van 70 cm. átmérőjű; a tömeg között s a színpad szé-

lein póre gyerekek hancuoznak, kezükben legyezővel. Egyik-másik gondos férj otthagyja helyét és bagót vásárol feleségének, meg magának is, mert valahány száj van, az mind mozog, rágiacsai, kérődzik a vérvörös levű „betel” bagón. De pszi, csend, figyeljük az előadást! A színpad egyetlen butorán, egy diszelen faszéken, egy téglavörösré pingált képű alak ül, gazdagon himzett selyem köpönyegben, fején százféle libegő lógaléktól ékes, aranyozott fejék. Ő a főalak, Hue-Ván, katona az annamita hadseregben. Természetellenes, hörgő hangon üvölt el, hogy a királyi parancsára harcba kell mennie a kínai rablók ellen. Közben két felesége is a színpadra jön, mindegyiknek egy két krajcaros legyező kezében s a fuvola, sip es a pipa alakú, két huru hegedű kísérlete mellett elsipitanak egy szomorú éneket, vékony, selyemcérna hangon. Majd három zászlóvivő jelenik meg, mire feláll a katona és megindul, utána feleségei, majd a zászlósok és háromszor megkerülik libasorban a színpadot. Most vonul a katona harcba a pirátok ellen!

A zenekar minden vad instrumentuma dolgozik; szől a két óriási dob, meg a négy kisebb, a két faállványon függő cintányér, a kéthuru hegedű, a gitár, az egyhuru hárla; két asszonyosság pedig egy-egy bambuszbotot kalapál fa verőkkel. A négy petroleum lámpa világánál, csudás szép ez a fölvonulás!

Most megállapodik a menet s a színről mindenki eltakarodik, de a zene csak akkor hagy alább intenzívításából, mikor a katona újra megjelenik a színen, könnyű öltözetben, lánzsával kezében. Közvetlen utána bejön egy ijesztő álarcu pávatollas alak, szintén lánzsával; ő a rablóvezér.

Az ellenfelek előbb dühösen nézegetik egymást, majd rekedt, hörgő hangon vitakozni kezdenek, válgig felgyürköznek, fenyegetőzve forgat-

ják lánzsáikat, ugrándoznak, kerengenek, néhánha összeertnek lánzsáikat, meg-meg szétmennek. A zene fokozódó erővel kíséri mind vadabbá való ugrándozásaikat, végül egy pár szédületes keringés után összecsapnak. A katona elesik. A győztes rablóvezér fölveszi ellenfele lánzsáját s miután a két lánzsával kezében néhányszor körül ugrálja a színpadot, kimegy -- az elesett katona színtén.

Most megjelenik az imént elesett katona két felesége, az első feleségnek kendőbe takart kis gyerekek van a karján. Sirva énekelnek szokott vékony hangjukon, ferjúket siratják. Egy-egy versszak után egyszer megfordulnak körben, lassan, karjaikkal misztikusan tapogatózva a levegőben. (ennyiből áll az annamitai tánca.) Az első feleség elhatározza, hogy bosszút áll a rablón férje haláláért; kardot ragad, mire bejönnek a zászlósok, valamennyien megkerülik parszor a színpadot: az asszony odaért a rablókhoz. Már jön is a rettenetes rablóvezér. A párvidal éppen úgy folyik le, mint előbb. Az asszony elesik, de a darab folyamán azért sokszor megfordul még a színpadon.

A győztes rablóvezér eltávozik. Most a rabló által megölt első feleség kíséretében egy öt-hatféle színre kipingált, ijesztő álarcu lánzsás alak jön be, a megölt katona bátyja. Hörgő kiabálásból megértjük, hogy ő is bosszút akar állni öccse halálán. Jönnek a zászlósok, megkerülik háromszor a színpadot s az öreg máris a rablókhoz ért. Ismét megjelenik a rablóvezér és megismétlődik az előbbi két párbajjelenet.

A viadalban ezuttal a rablóvezér sebesül meg és megítámodik. Nagyon megnyerő a zene a párbajjelenetek kezdetén, mikor a két ellenfél meg csak a szemével mérgegeti egymást: két asszony muzsikussal taktusosan kalapál egy-egy bam-

Ma lapunk 6 oldal.

melyek a kalendariumban az ő szája ize szerint vannak elmesélve! Maró Gergely uram tisztára a magyar népelet eme pszichológiájára építte számításait, mert különben nem bocsátotta volna országga híres, de különben ürességgel telt „*Politikai kalendariumát!*”

Ez idő szerint az ország tulnyomó részében a legalsó néposztályok összes szellemi táplálékát a kalendariumok teszik ki. Hát bizony nagy baj, hogy olvasó körök híján a szegény nép egyebhez nem juthat!

E mellett nagyon ismeretes dolog mennyi lazító, izgató fűzet, újság és könyv forog közkézben! A szocialista földesur a nemzetközieteknek eme veszedelmes termékeit tartsa távol munkásaitól és eseléditől! Országos vásárok, nagy búcsuk alkalmából mily képtelen dolgok kaphatók olcsó pénzben a legnagyobb választékban! Ne engedjük, ne tűrjük, hogy a magyar nép szellemi tápláléka ebből a piszkos ponyva irodalomból kerüljön ki! Vegyük ő-sze és gyűjtünk alája!

Hát még ha az olvasó körben egyes alkalommal is fordulnak elő, a mikor társadalmi és politikai kérdések lesznek meghányva, vetve! Nem-e a földesur veheti magához a vezerszerepet azoknak miként való irányításában!

De egyebütt, más téren is érvényesítheti szocialis irányú tevékenységét a gazda!

Hány helyen megtörténik p. o. az, hogy a cselédnek messzire, a városba kell elmenni hogy valami ügyes bajos dolgában tanácsát kérje ki a fiskálisnak! Ilyennek egy szocialisan gondolkozó földesur gazdaságában előfordulni nem szabad!

Vagy megesis a pusztán, vagy a Látó, hogy a munkás vagy eseléd családijában valamiféle ünneprész adja elő magát. Mondhatom fényes és soká emlegetett lakodalom, keresztelés, vagy temetés az, a melyeket a földesur is megtisztelt megjelenésével! Emlekezetünkben lehet még, amikor Apponyi Albert gróf, nagy ünneprész keretében és egy szép beszéd kíséretében felszöszöntötte hűséges eselédjét! Nem kell bővebb-

ben értékelnünk az efféle alkalmaknak szocialis jelentőségét a mikor földesur az ő munkásait ünnepelei és viszont!

Megjegyezniük azonban, s ez bővebb magyarázatokra megint nem szorul — hogy a magyargazda társadalom szocialis irányu akcióinak csak úgy lesz fogantató, sikere, ha számít és relettál is a magyar *lelkészoló papság* támogatására és szolgálatára. A nemzetközietek táblájára fel van írva a vallás és hitnek a kiirtása is. Már pedig ez ellen csak azokkal a fegyverekkel operálhatunk milyenekkel a lelkészoló papság rendelkezik!

A létért való küzdelem a földi élet rugója — mondja Rubinc — s ábrándnál nem egyéb azon változtatni akarni!

A nemzetközieteknek legszebb álmait döntöttük a porba ha e mellett eddig predikálunk, addig beszélünk míg csak az vérbe nem megy a magyar népnek!

Kirchner József
tanár.

Az alcoholizmus.

A felsőrealkola felsőbb osztály munkáit és felolvasat: Dr. TUNNER KÁROLY orvostudományi tanár.

Kedves ifjak!

I. Iszákosság.

Az iszákosság a szesznek bizonyos rövid időközökben való ellenállhatatlan megkívánásban, tehát nélkülözhetetlen élvezetben nyilvánul s kísérelje ama leközölhetetlen inger, mely az alcoholistát kényszeríti arra, hogy újabb szeszmenyiséget vegyen magához, melott az elöbbrök hatása megszűnt volna. A szesz: méregként hat a szervezetre, mert a sejteteket meggátolja rendes működésükben s főleg az idegszövetekre van káros hatással, minthogy azokat vagy bizonyos időre vagy örökre képes megbénítani. Az iszákosság valóságos ostora az emberiségnek, mert pusztítása állandó jelen, sokkal több áldozatot követel a háborúnál és az összes ragályos betegségeknel. Már az ó-korban törvényt hoztak az iszákosság ellen; ismeretes Drakon atheni államfértiunak törvénye, mely halálbüntetést szabott a részeg emberre. Spártában pedig évenként nagy lakomát

rendeztek a rabszolgák számára, melyen nagymennyiségű szesz italokat bocsátottak rendelkezésükre, hogy lerészegedjenek. Az edzett spártai ifjaknak pedig éretlenlő példa gyanánt mutatták meg ezen emberi méltóságukból teljesen kivetkőzötti részeg rabszolgákat. Ma már előbbre vagyunk egy lépéssel, mert borzalommal kezdik belátni az államok vezetői s minden komolyan gondolkodó ember is a szesznek azon szörnyű rombolásait, melyeket azok testében, lelkében és anyagi jólétében idéz elő, kik élvezetének mértéktelenül hódolnak. A mi Vallás és Közoktatásiügyi Ministeriumunk is igen helyesen cselekedett, midő elrendelte, hogy a középiskolákban működő tanárok világosítsák fel a gondjakra bizott fiatal-ságot az iszákosság felette káros következményeiről, nem is annyira oly célból, mintha magát — hazánk jövő intelligens nemzedékét féltén e szörnyű szenvedély veszedelmétől, mint inkább azért, hogy a *középiskolákból kikérülő ifjak mindannyian apostolai legyenek azon eszmének, mely az iszákosság elleni küzdelem célul tűzi ki magának.*

II. Hatás.

Rövid képekben szávéközölve Önöknek, kik az emberi testet összes szerveivel együtt általánosságban már ismerik, bemutatni az alcohol káros hatásait a központi és környéki idegrendszerre, a vesekre, a májra, és a szívre. De foglalkozni fogok azon kérdéssel is, vajjon az alcoholnak viszonyára a különböző megbetegedésekkel, halálos esetekkel, szeszcséltenségekkel, öngyilkosságokkal és büncselekményekkel szemben.

a) Idegek.

Nézzük mindenekelőtt az alcohol hatásait az idegrendszerre. Az alcohol, melyet leggyakrabban sörben, borban és pálinkában szokunk magunkhoz venni, igen gyorsan felszívódik a gyomor illetoleg vékonybél falán át s közvetlenül a vérbe jut, mert a mint azt Önök jól tudják, a chlyus edényekből a ductus thoracicusba s innen a vena subclavia sinistrán át a szív jobb pitvarába kerül, honnan az egész szervezetbe szétvitetik.

Alapjában téves azon általánosságban elterjedt vélemény, mely szerint mérsékelt alcohol kedvező befolyással volna az idegműködésre. Kétségtelenül áll az, hogy mérsékelt mennyiségű alcohol eleintén fokozza az idegműködést, mi által az ember emelkedettebb és vigább hangulatba jö, képzelőtehetsége és önérzete nagyobb lesz a ren-

buszbotot, a négy dobos meg a dobok korongjait vegi, hol gyengen, hol erősbben: egyik mely, a másik magas hangot ad. Ugyan csupa fahangok ezek, de olyan fülbenmaszó, kedves akkord csavarodik ki belőle, hogy szinte rosszul esik, mikor később a többi instrumentum is beleszól. A sip szólóján kivül ez az est legtöbbet zeneszáma.

A színpadon csak a nagybátya marad s az első feleség, karján az árva maradt kisdédél; a kis gyermek jövendő sorsa fölött tanácskoznak. Vegre azt határozzák, hogy a gyermeket egy szellemhez adják nevelőbe.

A hogy megindulnak kifelé a színpadrol, már szembe jön velük a szellem s az általa már fölnevelt gyerek, mint hét éves ifjú.

E közben egy mezidabos szimponesz egy-egy rizsszalma szönyeget borít a színpad ket szelére. — Hogy mire való ez a fényűzés a darab végén, megfelel rá a szellem, a ki kezen fogja az ifjút és fölvezeti az egyik „hegyre” (szönyegre), a honnan megmutatja neki azt a másik hegyet (a másik szönyeget), hogy azon a hegyen ölte meg apját a rablóvezér, az a hegy apja sirhalma és egy landzát ad kezébe, hogy bosszulja meg vele apja halálát. A szellem kimegy, a kis fiu a színen marad és bejön a rablóvezér. Par-bajjelenet következik, mint a három előbbi, a melyben valahára esik a rablóvezér és a főgöny — nem gördül le, mert hiszen nincs is.

A nyájas publikum még egyszer megmósolyogja a darab folyamán hallott, de oda egyáltalán nem tartozó helyi vicceket, aztán szép lassan kiszállingozik a színházból.

Odakint ma utoljára vivják élet-halál harcukat a minden áron pasaserra vadászó komfortáblisok.

A hajnal már megint kant talál bennünk bambuszfakkal, arek, kókuszpálma és banánfakkal körülvett barátságos házikók körül.

Hogy mennyit ér a bambuszfa, nagyjában felsorolom, mi mindent csinálnak belőle az annamiták: Bambuszból készül majdnem valamennyi lakóház: erős bambusztörzseköl megcsinalják az épület vázát, aztán beborítják körös-körül sűrű bambuszfonadékkal. Az egymással találkozó oszlopokat, gerendákat, a szarufákat egymásba csapják és összekötik erős bambusz hancsallal; ugyancsak bambusz hancsallal kötözik az oszlopokhoz a falakat képező bambusz fonadékokat. Bambuszöl készöl a szobának mintegy a felet elfoglaló díszítő, a mely asztal, szek, divány és ág egy szeméjében. Bambuszöl készöl a kis kertek esőnak: a folyami hajók viortája; az a rud, a melyvel a teherhajót alacsonyabb vizalásoknál tolni szokták; a halászszerszámok, a keretes, a teherhordashoz való rud, a pipa, a függönyök, szönyegek, kosarak, vekák, dobozok; a kalapok, a lámpionok, játékok — és több vallásos célra szolgáló tárgy váza: a pemzinyel,

a fülibusz: a rizsföldek öntözése alkalmával szükséges vízmeregető állvány; a szabad oltar-házikók az erdőben, magányos fák alatt, a hegyek oldalában. A bambusz hancsall elpusztíthatatlan kötel; a fiatal bambuszfa zsenge gyökere, apróra szeletelve, általánosan használt főzelék.

A bambuszának rendkívül sok fajtája van; legszebb és legértékesebb a sárga törzsű kínai bambusz.

Az arek apró lombu szép sudár törzsű pálma; a lomb tövén több száz díszes gyümölcsöt hoz, mely a már ismert betel bagonak egyik lényeges alkotórésze. Egy szem areköl ára 2-3 iller.

A kókusz szép nagy koronájú, hatalmas pálma, sokban hasonlít a datolya pálmához. A még éretlen, sokszor kis gyerek fej nagyságu doi igen kellemes ízű, megbecsülhetetlen értékű itató vizet tartalmaznak; némely dióban néha másfél liter vizet is találunk. Ha az éretlen dió tovább is a fán marad, a benne lévő folyadék egy része a kemény héj belső falához tapadva megszilárdul és adja azt a fehér, mandula ízű gyümölcsöt, a mit kis darabokra metelve már bizonyára mindannyian láttunk. A teljesen megrett gyümölcs még mindig tartalmaz $\frac{1}{2}$ liter vizet. A dió esontkemény héjának tetőjén van a terméssel képzett három kis kerek lyuk; ha e lyukakrol lefaragjuk az egész diót beborító puha, zölő héját, akkor a lyukak szabaddá válnak és a dió

SCHMÖLTZ LÁSZLÓ és FISCHL GYULA

szoba-, cím-, cimerfestők és mázolóik.

Szekesfehérvár Vásarter 17. szám.

Elvállalnak minden e szakmába vágó s legmesszebb menő igényeket kielégítő munkákat a leggyorsabb kiszolgálás mellett.

désnél s egyáltalán beszélésre és cselekvésre is a szokottnál hajlandóbbá válik. De a physiologusok újabb kutatásai szerint mindezen jelenségek csak rövid tartamúak, mert igen hamar beáll a reactio, mit számtalan kísérlettel be is bizonyítottak. Csak egynehány példára akarok utalni. Az írás, olvasás és számolás műveletei valamivel gyorsabban eszközölhetők 35 gramm alcoholnak a szervezetbe való bevitele után a rendesnél, azonban 15—20 perccel később tetemes hanyatlás mutatható ki. Így Krápelin kísérletei szerint 35 gramm alcohol élvezete után negyed órával 5 perccenként 60 usque 115 téttel kevesebbet voltak képesek összeadni az illetők, kikkel a kísérletet eszközölték.

Kis adag alcohol különösen a mozgás gyorsaságát befolyásolja előnyösen, de ez is csak rövid ideig tartó, hogy aztán annál nagyobb reactiónak adjon helyet. Így összehasonlították 4 betűszedő munkájának gyorsaságát normális állapotban és 35 gramm alcohol hatása alatt. Az első negyedórán kissé gyorsabb tempóban folyt a munka, a következő $\frac{1}{4}$ órában pedig 15%-al csökkent a munka gyorsasága a rendesnél, mely még akkor is tetemes, ha a beálló fáradtság rovasára 5%-ot leírunk. Különbösen is általánosan ismeretes tény az, hogy a betűszedők a legtöbb hibát hét fón ejtik.

E jelenségek közül azt a következtetést vonhatjuk le, hogy a központi idegrendszer bizonyos gócaiban — centrumaiban — rendellenességek támadnak. Ezen rendellenességek tényleg bizonyos ducsejtcsoportoknak bénulásából származnak, amely bénulást az alcohol idézi elő. Természetes, hogy a bénulás tartama függ a szesznek mennyiségétől, mellyel egyenesen arányos.

Hogy ezen physiologiai tanulmányokat megérthessék, szükségképen emlékeztetük kell idez-nem egyet-mást a központi idegrendszer alkatalmól. A központi idegrendszer két főrészből áll, az agyból és a gerincagyból, mindegyike ismét fehér és szürke állományból. A szürke állomány millió és millió idegsejtből épül fel, melyek helyenként csomókat — ganglionokat — alkotnak. Ezen ganglionokból számtalan idegszál indul ki, melyek kétféle minőségűek: érző és mozgató idegek. Az érző idegszálak legfőbb feladata a külvilág benyomásait, melyeket érzékszerveink segítségével veszünk tudomásul a központi kö-

zólni; a mozgató idegek feladata pedig abban áll, hogy az agynak akaratát közölje a peripherikus részek izomzatával. Az idegszálak tehát egyszerű vezetők mint p. a fémáram az elektromosságra nézve. Azonfelett egymással is és ganglionokkal is összekötöttek sben állanak és egy-egy ezen összeköttetés teszi lehetővé a különböző benyomások és gondolatok egybekapcsolását. A mód azonban, mely szerint ez történik teljesen ismeretlen. Az említett ganglionok azonban nem mind egyenértékűek, hanem különböző munkát végeznek s egymással a főbb és alárendeltég viszonyában vannak oly módon azonban, hogy az alárendelték is bizonyos viszonyokkal bírnak s akkor is működnek, mikor a magasabb értékű ganglion már ki van kapcsolva. Így a hátgerincevel is főideggyök és egyszerűs mind központi organum, mely az agyvelőtől függetlenül is közvetít mozgásokat és érzéseket, mint ezt az u. n. reflexmozgások tünetenyei bizonyítják. Egy példán könnyebben megérthető a dolog. Egy állat padának okart, melynek negy-öttyelbenyeit kivágjuk, még mindig fog reagálni szúrásokra bizonyos mozgásokkal. Ezen legegyszerűbb mozgásokat, melyek a magasabb centrumok igénybe vétele nélkül, tehát önkeletlenül keletkeznek, reflexmozgásoknak nevezzük. Már pedig tapasztalhatunk, hogy ezen reflexmozgások sokkal könnyebb lefojtandók, ha a magasabb centrumok kikapcsolatunk, mert ezek amúgya bizonyos szabályozó befolyást gyakorolnak, mellyel pedig az következik, hogy az érzetek és az általuk fokozottabb gyorsasággal mozgódat korántsem vezethetők vissza az egész idegrendszer ellenkező működésére.

Mivel pedig az alcohol kezdeti hatása alatt a motoricus erők nagyobb erekesége tapasztalható, e jelenség csak a motoricus centrumok fő részét nagy agycentrumok idegrendszer bennlítésével magyarázható, mely szabályozó hatással a mozgató idegekre tette kényeltem nem képes.

Az alcohol hatásának kezdeti stádiumában észlelhető nagyobbított reakcióság és mozgékony-ság tehát csak a magasabb agycentrumok bennlítésének jele!

A fehér galamb.

*Jött a végén a hollóseregnek
Végre jött egy szép fehér galamb...*

A mit oly régen vártunk, amit oly epedve óhajtottunk, végre megjött a varavart béke. A király az utolsó perében, a kocka elvetése előtt meglátottas tárgyává tette a helyzetet s elfogadja a koalíciónak minimumra leszállított követeléseit. Egy két 24 óra megvaltoztatja Magyarország képét. A tavaszi napsugár rövidesen virágba, a reményesség virágába borítja a nemzet fáját s mi bizva-bizunk, hogy annak a virágnak lesz gyümölcse is, édes, jó gyümölcse. Keveset kaptunk, de fundamentumot rakunk a jövőndő alapjainak. A hollókatogás megszűnik, a patkányok ijedve rebhennek szét a tehetetlen vergődő, kikezdett nemzet élő testéről. Jön az óhajta óhajtott orvosság, a mely gyógyulást fog hozni mindanyitoknak

Zichy Jenő gróf tegnap hazakerkezett afrikai útjából, a hol tavalevőleg megrongált egészsége-

nek helyreállítása céljából időzött. Idejének nagy részét Kairoban töltötte, a honnan kirándulásokat tett Egyipton gyönyörű napsugaras vidékeire. Március második felében meglátogatta a Szent földet, Urunk életének és szenvedéseinek színhelyet. A kik a gróft látják, örönde hozták róla a hírt, hogy régi egészségét teljesen visszanyerte s asztmatikus bántalmai megszűntek.

A választások a béke létrejöttével nagyon természetesen — rövidesen meglesznek. Majus első felében országsszerte választani fogunk. Szekesfehervár szab. kir. város természetesen ismét Zichy Jenő gróf zászlaja alá fog sorakozni. Saára Gyula ma két heti tartózkodása a Rivierára utazván, a helybeli függetlenségi párt jelölő értekezleten Tóth Artur és dr. Holly Géza fogják Saára drt. helyettesíteni. A közel jövőben tehát egy csendes, beékes választásnak fogunk eleje nézni.

A megye öt képviselőválasztó kerülete — a mint mi tudjuk — szintén ki fog tartani volt képviselői mellett.

A megyei választások most már akadálytalanul fograk lezajlani. Kermány erőszakoskodásáról természetesen nem lehet most már szó. A főispáni kombinációk kártyavarái az első szél legyütésére halomra dűtek. A mo-tani kombinációk már csak alkotmányos és nem az abszoluitizmus jegyében született főispánokról beszélhetünk.

Veszi ur, a fosajtóigéce megszokott. Ugy látszik tele a begye és fagypontra szállott le a tókos munkájának értéke. Még is ugrott rögtön. De vele fusztulnak a kisebb pöccök is. Az a sok bébabadott toll milyen hamar rozsdát fog majd kapni, ha a tisztesség uralma beköszönt!

UJDONSÁGOK.

Az Oltáregylet kiállítása. Ma d. u. 4 órakor nyit meg a szekes-fehervári Oltáregylet ez évi kiállítása a Ferenc-József nőnevelő intézet utram nyitló helyiségében. Az egyesület választmányának tagjai s terjesztői teljes számban jelennek meg a megnyitásra. Előző Szégyen-Marich Júlia az Oltáregylet elnöke udvozolta szép beszédben Székely Jenő úpátkamotok igazgatót, kerve őt a kiállított tárgyak megadására. A kiállítás, mely gazdagságával az idén a megelőző éveket messze felülhaladja, vasárnap és hetfő reggel 9 óráig este 6 óráig lesz nyitva s bárki által díjlanul megtekinthető. Az egyes tárgyak kedden reggel kűldetnek el az egyházmegye szégyen temjómának. Mindazoknak, kik egy ideális, szent cél érdekében végezték önzetlen munka eredményében szeretnek gyönyörködni, szívből ajánljuk a kiállítás meglátogatását.

Dr. Lauschmann Gyula t. főorvos folytatta tegnap felolvasását a Vörösmartyi körben. Sok humor beleszővésével a ful különböző betegségeiről beszél, a habonákról, a melyeket a ful gyógyításánál a Palmazni szottak. A közönség hálas tapssal jutalmazta a kűtűnő felolvasó óriási szorgalommal összegyűjtött előadását. A Kör este a Vörösmartyi-körben bojtii vacsorát rendezett tiszteletére.

Glázer József solymári nyug. esp. plebános, az egyházmegye ncszóra, gyemántmítés áldozópap 87 éves korában, tegnap Solymaron elhunyt. Egyike volt a megye legsympatikusabb papjainak, a kit nemcsak öz. túrtiert, de szeretetre méltó, kedves mődoraert is az egész vidék

belsejében lévő viz kiönthető. E dió esonkemény héját egy kis nyélre erősítve, ivóedénynek szokták felhasználni. Egy két öklömnyi kókuszdió ára 3—4 krajcár.

A kókuszpálma szolgáltatja az annamiták raffáját; leveleiből készűtnek az elfusztathatatlán esőmenték és kalapok.

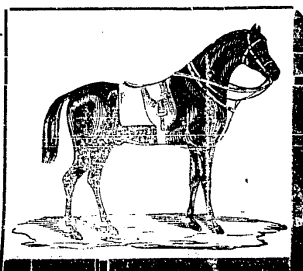
Talán nincs egyetlen egy annamita ház sem, a melynek közelében banán fa ne állna. Ez is százával ontja jóízű, hosszukás gyümölcseit, a melyek talán egész Kelet-India legízletesebb gyümölcsei.

A banánnak legalább 20 fajtája van; legjobbak azok, a melyeknek haragos zöld héju, nedvdus gyümölcsei 20—25 cm. hosszúságot is elérnek; ezekből két-három darab egy krajcár; legértéktelebb fajtája az u. n. disznóbanan, a melynek apró, sárgás héju, nedvtelen, kásás gyümölcsei vannak.

Ugyancsak majd minden ház körül látható az u. n. „du-duo” fa, a mely nagy, zöld héju, sárga belű, dinnyszerű gyümölcsöket hoz; a gyümölcs ize a dinnye és a tök ize között áll; ha nyersen esszük; akkor a dinnyei pótolja, ha felszeletelve és főzeléknek elkészítve, akkor a tökkáposztát.

(Folyt. köv.)

Gaszler Kálmán
szij- és nyereggyártó.
Szekesfehervár
Karl-ház, az igazságügyi palotával szemben.

Készít minden e szakmába vágó munkákat, a lezsőbb kivételben.
Pontos és gyors kiszolgálás.
Ugyanitt kapható kűtűnő bőrlack és finom ostornyelek.
Ugyanitt egy fiu tanulóul felvétetik.

„Glázer bácsinak“ nevezett. Kitűnő pap, páratlan jószágú ember volt. Kevés ember siránál sirtak őszintébb könnyeket hivei és barátai, mint az övének. Áldás poraira!

— **Kinevezés.** A kereskedelemügyi miniszter Tóth István kereskedelemügyi miniszteriumi napidizsát Szabadbattyánba postamesterré nevezte ki.

— **Uj doktor.** Obernyik József ügyvédjelöltet a budapesti egyetemen folyó hó 2-án avatták a jogi tudományok doktorává.

— **A székesfehérvári műpártolók kiállítását** május hó 6-án nyitja meg ünnepélyesen Havranek József polgármester. A kiállítók műtárgyaikat április 29-én 9 órától 6-ig, április 30-án és május 1-én pedig d. u. 2-től 6-ig küldik be; a tárgyakat a Magyar Király szállodában a bizottság veszi át elismervénnyel. Május 2. 3. 4. s 5-én rendezik a tárgyakat; a képek állványokon függenek majd, a többi tárgyat üveges asztalokon. A kiállítást 100.000 koronára biztosítják s azonfelül éjjel-nappal őrzik. A kiállítás érdekes 2 csoportja lesz a Guzmics- és a Valentiny gyűjtemény; a 180 festményen kívül majdnem 2000 egyéb tárgy lesz látható. A kiállítás iránt a fővárosban is melegen érdeklődnek, művészek és amatőrök fognak lerádni. Köztük Fittler Kamill az iparművészeti muzeumi- s Ernst Lajos a Nenzeti Salon igazgatója is. Városunk néhány művész-növe-deke, akik a fővárosban tanulnak, szintén részt vesznek a kiállításon, azonkívül Bory Jenő szobrászművészünk (a Zirzen emlékmű tervezője) s Marton Jakab festőművészünk (kinek képét a műcsarnok teli tálaltán is kiállították) csoportos kiállítással vesznek részt a kiállításon.

— **Műkedvelői színelőadás.** A székesfehérvári délavasuti műhelyi delegációs tagjai f. évi ápril. hó 15-én (Husvét vasárnap) este 7 órakor a városi színházban műkedvelői színelőadást rendeznek mérsékelttel leszállított helyárrakkal. Színe kerül a „Mátyás Diák“ vagy „A czinkotai nagy íce“ című három felvonásos népszínmű.

— **Értesítés.** A székesfehérvári vendéglősök, kávéosok és italmérők ipartársulata rendez évi közgyűlést f. évi ápril. 12-én tartja meg Obermayer Imre vendéglői helyiségében, a melyre az ipartársulat kötelekbe tartozó tagokat alulról előnkéség ez uton is meghívja azon kéressel, hogy azon minél számosabban megjelenni sziveskedjenek. A közgyűlés egyik lényeges tárgya a főkapitány ur által az ipartársulattal között zárórákra vonatkozó szabályrendelet tervezete feletti tárgyalás. Az Elmőkéség.

— **Szociáldemokraták a Felmayer-gyárban.** Kissé furcsán hangzik, hogy annak a gyárnak a munkásai között, amely legnagyobb részét a helybeli polgárság rétegeiből toborozta össze embereit, olyanok is lennének, akik istenüket, hazájukat képeket megtagadni. A szociáldemokrácia örülete Fehérvárott csak azokat bódította el, akik sem a benső vallásosságot, sem a tisztá hazafiságot nem ismerték soha. Kétségtelen, hogy még így is csak a vezérek szemérmetlen hazudozása és fura-fangja képes a félrevezetett munkásokat jármba fogni, sőt ha mindellhez a lelketlen terrorizmus is hozzá nem járlna, nem igen sikerülne csak a kétes existenciákat, meg a dologkerülőket megnyergelni. Kétségtelen, hogy az erőszakoskodás sok tisztességes munkást kényszerített a hazálanok és istentagadók táborába. Azért úgy a hatóságoknak, mint a társadalomnak az a legfőbb kötelessége, hogy a terrorizmust megakadályozza. Nem szabad féltékenyen nézünk a munkások szervezkedését; de minden erővel meg kell akadályoznunk az erőszakoskodást. Szép példáját adta Gerő Jakab, a Felmayer-gyár igazgatója ama felfogásnak, amely egyedül helyes a munkások-kérdésben. A gyár munkásait ugyanis a közéjük furakodott szociáldemokraták újabb ismét terrorizálják. A sztrájk alatt t. i. a helybeli vezérek disztigjai (Cseh és Takács) a legnagyobb erőfeszítés dacára sem tudták a józan munkásokat a szociáldemokraták csúrhéjébe terelni, úgy, hogy a sztrájk végén mindössze 25—30 ember képviselte a Felmayer gyári munkások közt az istentagadás és hazátlanság elvét. Tekintettel arra, hogy ezek már jórészen ez a „csabillók“, a „főzetelt vigécek“ gárdájához tartoznak, a lélek-fogdosás eredménye alig 10—15 új elvtársat jövedelmezett. Hogy milyen erőfeszítéseket vittek

véghez a „vezérek“, kitűnik abból is amiről hiteles forrásból értesülünk. Mikor azt látták, hogy a józan munkások sem istentagadók, sem „hazátlan bitangok“ nem akarnak lenni, olyan szép predikációt tartottak „Krisztus Urunk“ról, hogy a munkások csak bántuk. De még ez is hiábavaló volt. Most tehát eltökéltek, hogy az erőszak eszközeihez folyamodnak. Kimondták, hogy aki a demokraták jármába nem hajlja fejét, azt a gyárból kibojkoltják. Gerő Jakab igazgató, midőn erről tudomást szerzett, kijelentette hogy az ő bekegyezésével egyetlen munkás sem léphet a hazálanok és istentagadók közé; a munkások tisztességes szervezkedésének azonban nem ellensége. Ha tehát azért, mert a józanabb munkások nem engedik magukat sem félrevezetni, sem terrorizálni, a demokráta vigécek bojkottot kezdenek: *ő az erőszakoskodókat azonnal elbocsájtja, s még akkor is, ha e miatt a gyár üzemet be kellene szüntetni, inkább elviteti Székesfehérvárról a gyárat, sem hogy a terrorizmusnak engedjen. Tehát hiába erőlködnek a népcsalók, a józan munkásokat maga az igazgatóság fogja megvédeni.* Dicséretet érdemel Gerő ezért a nyilatkozatáért, mert ezzel nemcsak a gyárnak (és ezzel a városnak is) érdekeit védelmezi meg, de a munkásokat is halára kötelezi. A szervezkedésnek nem ellensége, de az erőszakkal szemben a legerősebb fegyvereket alkalmazza. Midőn ezt örömmel konstatáljuk, a hatóságok és a társadalomhoz van még néhány szavunk. A Felmayer-gyár nemcsak hogy tetemes adóval járul a város terheinek viseeléséhez, de közel 300 ezer koronát fizet ki alkalmazottainak. A hatóságoknak és a város minden polgárának tehát szent kötelességük megvédeni azokat a munkásokat, akiket a szociáldemokrácia örjögöni terrorizálnak. Mert ne feledjük, hogy amely pilanában a nyugodt, békés munkalkodás lehetlenné válik, a gyárat rögtön bezárják és megvalósítják a részvényúraság azon régi tervét, hogy az üzemet egy nagyobb tolyó mellé helyezik át. Tehát a meg nem létezett terrorizmus azt eredményezheti, hogy a város elveszti egy nagy adófizetőjét s közel 300 munkás kenyér nélkül marad. Ne tekintjük tehát még mindig magányúgnak azt a garázdálkodást, amit ezek a megindult emberek véghez visznek.

— **Halálozás.** Gans Adolfné, született Klein Anna 72 éves korában hosszas betegség után meghalt. A boldogulata, akit széles körben tisztelték és szerettek, kiterjedt rokonság gyászolja. Temetése vasárnap délután 3 órakor lesz a Távirda-utca 9. sz. alatti gyszahzoból.

— **Borzalmas tett.** K. Szűts János sárkeresztesi elzülött kovácsmester az elhunyt éjjel alvó feleségét 30 fejszecsapással megölte. A szerencsétlen asszony kiabálására felébredt 14 éves leánykaja is, aki anyja védelmére sietett. A brutális ember őt is leütötte lábáról. A zajra figyelmessé lett szomszédok beakartak hatolni a bezárt lakásba, mire K. Szűts János az ablakon át megszökött. Ma délelőtt Székesfehérvárott látták a vadállatias embert, akit úgy a rendőrség, mint a csendőrség keres.

— **Cselédsztrájk Mária majorban.** Lapunk előző számában említettük hogy a Strasszer-féle mária-majori bérleten a gazdaságcselédek sztrájkba léptek és abban hagyták a munkát. Miután a birtokos és a cselédség közötti egyezség nem jött létre, a szerződés felbontattak és a cselédek legnagyobb része kilépett a szolgálatból. A cselédek követelése a következők voltak: 42 mérő konvenció első rendű gabona, 100 korona pénzben, 1 drb. marhatartás, 8 kiló széna naponként, aki pedig marhat nem tud venni, annak 40 korona fűben, 1 $\frac{1}{2}$ hold föld, 40 kiló só, 4 méter fa és fűtőszalma. Ezek a kérelmek természetesen teljesíthetetlenek.

— **Katonai lóvásárok.** A budapesti cs. és kir. 1. számú katonai lóvásáro bízottság május és június hó folyamán a vármegye több községében lóvásárt fog rendezni. A lóvásárok sorrendje községek szerint a következő: Május 12-én Szabadbattyán; május 22-én Sárszentmiklós; május 30-án Pettend; június 28-án Adony.

— **Izgatás a papok ellen.** A múlt év május 14-én Klárik Ferenc budapesti szocialista vezér a munkások gyűlésén beszédet mondott a vásártéren, a melyben a papok ellen izgatott. Kuti

rendőralkapitány följelentése a székesfehérvári törvényszék izgatás miatt két hónapi államfogházra ítélte Klárikot. Ezt az ítéletet a budapesti királyi tábla is helybenhagyta.

— **A pákozdi cselédsztrájk-ról adott hírnök** — a mint bennünket értesítenek nem felel meg a valóságnak. A cselédségnek nincs oka ez idő szerint a sztrájkra.

Lapunk mai számában megjelent Deutsch Manó Fia cég hirdetésére felhívjuk olvasóinkfigyelmét.

— **A cipőfelsőrésszájri sztrájk.** Az őszutcai Prager-féle cipőfelsőrésszájri munkások sztrájkja tegnap délelőtt véget ért, anélkül azonban, hogy munkás és munkaadó között egyezség jött volna létre. Ez esetben konstatáljuk, hogy a sztrájk teljesen jogosult volt, mert a mai súlyos megélhetési viszonyok között egy családos ember nem tarthatja fenn magát heti 12 korona bér mellett. Ennyit kerestek tudniillik Prager Mór a gyártulajdonosnak munkásai a darabszám utáni fizetéssel. A gyár munkásai hetibért kérték, amit Prager schogysem akart elfogadni. A munkások ekkor hajlandóan mutatkoztak darabszám utáni fizetéssel is munkába állni, de e tekintetben benyújtott követeléseik is elutasítottak Prager Mór részéről. Niután a béketárgyalások semmi eredményre sem vezettek Reé István rendőrfőkapitány tegnap délelőtt 11 órakor maga elé idézte a munkások megbízottait és kijelentette előttük, hogy a sztrájkot megszüntnek tekintni, továbbá hogy a Langmár vendéglőbeli sztrájkanyagát felosztatja. Prager Mór a sztrájkolók könyveit beszoigáltatta az ipartestülethez, kivéve azokat, akik fizetési előleggel tartoznak a gyárnak. Ezeket joga van mindaz ideig visszatartani, míg az előleget vissza nem fizetik, vagy le nem dolgozzák. Reé István rendőrfőkapitány ezt is tudatta a munkásokkal, akik zugolodva vették tudomásul könyveik visszatartását. Ezek szerint a sztrájk hat nap után eredménytelenül ért véget.

Pártoljuk a hazai ipart! Férjölőzetre csak gácsi posztol, vagy szövelet vegyünk a gácsi posztolgyár helybeli főraktárában, Keresztes Zsigmondnál. Lásd a gácsi posztolgyár mai hírdelését.

— **Hulla a kutban.** Lapunk előző számában megírtuk, hogy Vieger Ferenc 56 éves öreghegyi pálnakafőzött holtan találták a börgöndi határban levő ugynevezett uj-kut vizében. Először azt hiték, hogy Vieger öngyilkosságot követett el, de a megejtett vizsgálat kiderítette, hogy véletlen szerencsétlenség okozta halálát. Vieger ugyanis részeg állapotban dolgozott földjén és megszomjazva a kuthoz ment, hogy abból vizet merítsen. Eközben egyensúlyt veszített és a kutba bukkott, amelyben azután halálát lelte.

— **Tolvaj atyafiak.** Humai János és Sünvi János felsővezernicei gyümölcsárusok a napokban Szabadbattyánon betétek Kovács Lajos vendéglőjébe. Kocsijukat a korcsma udvarán levő fűszer alá állították. Amikor távozni akartak, nem kis meglepetéssel tapasztalták, hogy úgy Humait, mint Sünvit 3—3 zsák buza erejéig meglópták. A károsultak följelentésére megindult a nyomozás, melynek során a csendőrök kiderítették, hogy a tolvajok Magyar Mihály és Tóth János urhidai lakosok voltak, akiket följelentettek a helybeli kir. ügyészségnek.

— **Tolvaj cigányleány.** Hübs Adolf a helybeli villany gyár szerelője tegnap délután a Sós-tón beszédbé bocsátkozott Lakatos Borcsa kőbor cigánylánnyal, aki azután ellopta 140 koronát tartalmazó pénztárcáját. Hübs Adolf, amikor észrevette a lopást, följelentést tett a rendőrségen. A nyomozás megindult, de a tettest eddig nem sikerült kézrekeríteni, miután az állítólag Sárkeresztur felé szökött.

Kiadó szölv. A budai-ut mentén, a ráchegy legelején egy a legkényesebb igényeknek megfelelő módon berendezett szölv a nyárra kiadó, esetleg jutányos áron eladó. Cím a kiadóhivatalban.

A Simor-utca 39. számú ház, melyben 7 év óta fűszerüzlet van augusztus hó 1-ére kiadó. Az érdeklődők Palotai-utca 39. szám alatt kapnak felvilágosítást.

A legjobb gyártmányu bőrkeztük!

FALVAY FERENC

—| uri- és női divat üzlete |—
SZÉKESFEHÉRVÁRKOSSUTH-UTCA.

Ajánlja dusan felszerelt uri- és női
o o o divat raktárát. o o o

Hazai s külföldi gyártmányu kemény
o o o és puha o o o o

kalapok

nyakkendők, kész fehérművek.

Schroll schiffonok

- o Esernyők. o
- o Sétalpálcák. o
- o Sportcikkék. o
- Kézelők és gallérok.
- Szivar-, cigarettá-,
o s pénztárcák. o
- o és vásznak. o
- o Pamut árúk. o
- Béllés és rövid-
o árúk. o
- Szabó kellékek.
- o Kézi táskák. o
- Franciagyártmányu
o derékfűzők. o
- o Ruhadíszek. o

Kötött és szövött árúk nagy vá-
lasztékban.

Bőr árúk nagy választékban.

Francia illatszerek.

ZsebKendő Különlegességek.

Legolcsóbb rendszerű!

Schumacher Rudolf Fiai

első hengergőzmalom és gazdasági gépgyár

Óbecsén, „Bács-megye“

Ajánlják saját láncos rendszerű

magánjáró öntvényeiket

nyersen, és megmunkálva készen a lehető legolcsóbb árban.
Elvállalnak minden gyártmányu gőzgépet magánjáróvá való átalakításra jótál-
lás mellett.

A megmunkált, készen szállított magánjáró részek felszerelése a legrövidebb idő
alatt minden nagyobb berendezés nélkül bárki által eszközölhető. Utasítás a felszere-
léshez, méreteket szükséges felvilágosítást készségesen megadják.

Ugyanott több 4-6 magánjáró garnitúra eladó használt, de kitűnő állapotban
és vesznek 15 évnél nem idősebb elsőrendű gyártmányu gőzkazánokat.

Legkönnyebb áttétel!!!

Legpraktikusabb összeállítás!!!

Leggyorsabb szerelési mód!!!

KOCSIFÉNYEZŐ és NYERGES

üzletemet a n. é. közönség b. figye-
mébe ajánlom.

Raktárt tartok mindennemű ruga-
nyos hintókból és különböző üzleti
kocsikból. Javításokat a leggyorsab-
ban és jutányos árban készítek.

Hirtling Pál kocsigyártó,

Székesfehérvár, Tolnai-utca 16.

Legolcsóbb bevásárlási forrás.

Férfi-divatruház.

Ingek, nyakkendők, kalapok, sétapálcák, esernyők és
minden e szakmába vágó cikkek.

Egyenruházati cikkek.

Javítások elvállaltatnak. —

WEISZ L. és FIA

Székesfehérvártól,

Nádor-utca, színház-épület mellett.

Férfi-divatruház.

Téli ruhák nyári gondozásra elfogadtatnak legjutá-
nyosabb árak mellett.

Hirdetések jutányos áron felvételnek a
kiadóhivatalban. Szt-István-tér 1.

DEUTSCH MANÓ és FIA

Cégtulajdonos: Deák Dávid.

D I V A T Á R U H Á Z A.

Telefon szám 55. o o o Alapított 1843. o o o Postatakarékp. szám 8809.

Kizárólag magyar ipar-termék.

Tisztelettel adjuk a n. é. közönség tudomására, hogy

„Wein Károly és társai“

kősmárki mű és mechanikai szövőgyárának főképviselőt fejérvármegye és Székesfe-
hérvár város területére megszereltük. Szükségesnek tartjuk megjegyezni, hogy ez az
egyetlen hazai lennő szövőgyár s csakis magyar munkásokkal dolgoztat s a gyár
üzemét másfél évtized alatt a vezetőség annyira fejlesztette, hogy bátran felveszi a
versenyt a külföldi hasonló gyáraival, sőt árúk tartósságában, az izléses, szép kivitelben
a külföldi gyárosokat is túlszárnyalja, ami magyarázatát a kitűnő gyepfőhárításban leli,
mert a Magas Tátrának vize és égalja erre kiválóan alkalmas. A gyár mely ezer munkás
esaládot foglakoztat, készít **vasznakat, csinvatokat, abroszt, szalvétát, törülközőt, tör-
lőruhákat, szőnyeg futók, ágyneműt, lenkanavaszt, zsebkendőket, sajtvasznakat, vitorla-
vasznakat, szűrőruhákat, haskötőket, a damasztokba beleszővi a címeiket, neveket, vagy
betűket és monogramokat, megrendelés szerint.**

A gyár képviselőt megismerve, raktáron tartjuk a fenti magyar ipartermé-
keket s a betekinhető árjegyzékben foglalt árakon — nálunk beszerezhetők.

Ugyanitt említiük meg a Magyar kereskedelmi részvénytársaság, mint a m. kir.
kereskedelmi muzeum házipari szakosztálya szövedő szövedő házi-ipari termékeinek kép-
viselőt is elfogadtuk s nagy készletben raktároztuk, továbbá felemlítjük a **rózsahegy
pamutvasznat és a pinkafői pokrocot**, melyből gyári raktárunk van.

Áruházunk megtekintésére, midőn felhívjuk a n. érdemű közönség figyelmét,
egyidejűleg jóindulatu támogatást kérünk

Deutsch Manó és Fia

Női divatruház

Székesfehérvár, Városházter.

! Megtévesztésektől óvakodjunk!

A valódi természetes eredeti Málnási!

MÁLNÁSI

Mária Forrás

természetes alkalikus sós savanyu-
vize páratlan hatású: a légző és
emésztő szervek hurutos bántalmái-
nál, a tüdőtuberculosis minden stá-
diumában.

!! Gyomorégést azonnal megszüntet!!

Egyedüli füraktár Székesfehérvártól:

PINKAS ZSIGMOND és FIAINÁL.

KERESZTES ZSIGMOND

divat-, vászon- és posztóáruháza. Székesfehérvár, Városháztér.

Tisztelettel értesítjük a n. é. közönséget, hogy gyártmányaink székesfehérvári főraktára

Keresztes Zsigmond

cégnél van.

A nevezett cég már 15 éve tartja áruinkat bizományban raktáron, most újlag felhívjuk rá a vevőközönség figyelmét és kérjük, hogy férfiruhakelme és posztó szükségletét gyártmányainkból szerezze be.

Gácsi gyapjuszövet és finom posztógyár.

Tisztelettel értesítjük a n. é. közönséget, hogy gyártmányaink székesfehérvári főraktárát

Keresztes Zsigmond

cégek adtuk át.

Kérjük, hogy szükségletét pokrócokban a nevezett cégnél gyártmányainkból fedezze.

Besztercebányai első magyar posztó- és gyapjúáru-gyár részvénytársaság.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy két elsőrangú magyar gyár, a

Gácsi gyapjuszövet és finom-posztógyár és a

Besztercebányai első magyar posztó és gyapjúáru gyár részvénytársaság

gyártmányainak helybeli főraktárát cégemnek adta át.

A gácsi gyár posztói, a besztercebányai pokrócai nemcsak hogy kiállják a versenyt a külföld legjobb híru gyártmányaival, hanem úgy árra, mint minőségre nézve felül is mulják őket, úgy, hogy **hazai iparunk büszkeségei.**

A fentnevezett két gyáron kívül az összes jobb híru hazai gyárak áruit tartom, és kérem a tisztelt vevőkönseget, hogy szükségletét **a hazai ipar pártolása** céljából nálam fedezze.

Pontos, szolid és előzékeny kiszolgálást biztosítva, maradok

Kitünő tisztelettel

Keresztes Zsigmond.

VAIMÁR FERENCZ ÁRUHÁZA

Nádor-utca. Székesfehérvár. Nádor-utca.

T. cz.

Van szerencsém b. tudomására hozni, hogy a közelgő tavaszi időnyre üzletünket a **férfi-divattal** lényegesen nagyobbítottuk és **nyulszór, gyapju, loden, puha és kemény, férfi és fiu kalapokat és sport-sapkákat** elsőrendű gyárosoktól szereztünk be, ennél fogva azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy **meglepő újdonságokkal** szolgálhatunk és hogy igen tisztelt vevőinket a **legolcsóbbtól a legfinomabb dolgokig a legjobban és legméltányosabb árak mellett** szolgálhatjuk ki.

Férfi zephir és batiszt ingek, köpper alsónadrágok méret szerint készíttetnek.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan, portómentesen eszközöltetnek.

Magunkat szíves jóindulatába ajánlva szíves megrendelését várva

Kiváló tisztelettel

Vaimár Ferencz.

FÉRFI KALAP, SAPKA, FEHÉRNEMŰEK,
SZÖVÖTT-ÁRUK.
KÉZI-MUNKA, VÁSZON- és RÖVID-ÁRUK.

Uri divat cikkek:

Férfi kalapok Fiu kalapok	Szarvas és Gasse keztjük Buldó kutyabőr keztjük	Sport sapkák Mosó sapkák
Nyakkendők Gallér s kézelők	Fehér pique ing Színes creton s zephir ing	Séta-botok Esző és napernyők

Női divat cikkek:

Csipkek Selyem-díszek	Francia fűzők Batiszt fűző-védők	Kötött harisnyák Színes gyermek zokni
Czérna és pamut vászna Schiffon (Schroll)	Batiszt és vászon zsebkendők Lüster és cloth kötények	Fehér és színes alsó- szoknya Sarcipők

Kézi-munka cikkek:

Congrék Canavák	Elkezdett futók Elkezdett miliók	Horgoló-cérnák Pamutok
Posztók Norisch szövet	Selyem zsinórok Damast garnitúrák	Plüschök Hímző-rámák

Toilett cikkek:

Szappan	Parföm	Fogcsem	Fogkefe	Fésű	Hajkefe

Olcsó árak!